

Onderwerp:

Gevraagd advies – Verordeningen Wmo en Jeugdhulp 2025

17 februari 2025

Geacht College en gemeenteraad,

Hierbij ons gevraagd advies over de Concept-Verordeningen Wmo 2025 en Jeugdhulp 2025.

We begrijpen dat de verordeningen geactualiseerd zijn op basis van jurisprudentie. Dat zou weinig aanleiding geven om over te adviseren. Maar we hebben met extra belangstelling gekeken, omdat deze nieuwe verordeningen ook de basis leggen voor het vernieuwde Sociaal Team, BORIS en de samenwerking met de nieuwe GR Wmo en Jeugdzorg.

Omdat er een aantal overeenkomsten aanwezig zijn tussen beide verordeningen, kiezen wij voor één advies.

Op 23 dec 2024 werd ons advies gevraagd. Het advies is voorbereid door een tijdelijke ASD-werkgroep en vastgesteld in de vergadering van de ASD op 3 februari 2025.

Met vriendelijke groet,
Marlou Min
namens de ASD Bodegraven-Reeuwijk

BIJLAGE: Advies

Advies Verordeningen Wmo en Jeugdhulp 2025 Bodegraven-Reeuwijk

Het advies is opgedeeld in de volgende hoofdstukken:

- A. algemeen
- B. beide verordeningen
- C. verordening Wmo
- D. verordening Jeugdhulp

Wanneer het opmerkingen betreft over de verordeningen zelf zijn er *aanbevelingen* geformuleerd. Wanneer we een verordening-gerelateerde opmerking maken stellen we *vragen*.

ALGEMEEN

Positieve veranderingen

De ASD ziet een aantal positieve veranderingen in beide verordeningen.

Dat betreft bijv. de Versnelde aanvraag (1), de aanscherping van de PGB-regels om fraude te voorkomen (2), het afwegingskader voor Eigen Kracht en Gebruikelijke hulp (3), de vormvrije manier om een melding te doen (4) en de inhoud van de beschikking (5).

En bij de Verordening Jeugdhulp zijn we blij met de soepele overgang van zorg voor 18- naar 18+-ers (6).

Afstemming met GR Midden-Holland en BORIS

De gemeente noemt jurisprudentie als reden voor de actualisering van de Verordeningen Wmo en Jeugdhulp per 2025. Voor de ASD is dit echter ook belangrijk vanwege:

- de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Wmo en Jeugdzorg Midden-Holland, die over het ingekochte aanbod Wmo en Jeugdzorg gaat.
- de start van BORIS¹, met de vernieuwde aanpak van de lokale toegang tot Wmo en Jeugdzorg.

Wij vragen ons echter af of er in deze voldoende afstemming heeft plaatsgevonden.

Zo valt ons namelijk op dat (in art. 2, lid 3 bij Jeugdhulp) de opsomming van de vormen van individuele voorzieningen niet overeenkomen met het aanbod bij de GR. En klopt dit ook bij de Wmo?

Bij de huisartsen-route zien we bij BORIS een ontwikkeling die daar meer grip op probeert te krijgen middels praktijkondersteuners. Art. 4 bij de Verordening Jeugdhulp lijkt verouderd.

Vraag:

- a. *Is er afgestemd met de GR Midden-Holland over de ingekochte individuele voorzieningen en met BORIS over de huisartsen-route?*

De positie van de inwoner - Omgekeerde Verordening

Het valt ons op dat beide verordeningen geschreven zijn vanuit de positie van de gemeente. Soms lijkt het op een 'verzekeringsspolis'. Waar blijft de positie van de inwoner?

Ook vragen we ons af waarom er gekozen is voor twee traditionele verordeningen, in plaats van één.

Er is een landelijke ontwikkeling gaande om te komen tot een Omgekeerde Verordening voor het hele sociale domein, nl. voor de Participatiewet, de Wmo, de Jeugdwet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening samen. Deze aanpak heeft o.i. veel voordelen.

1. Niet de wetten en de regels zijn leidend in deze verordening, maar de hulpvraag van de inwoner;
2. Gekeken wordt naar het effect voor de inwoner;
3. Het wordt in voor de inwoner begrijpelijke taal geschreven (B2)²;

¹ Tot 1 jan 2025: Het Sociaal Team

² Zie ook de aanpassingen t.a.v. het 'dienstbaarheidsbeginsel' in de komende wet Versterking Waarborgfunctie Awb.

4. Eén gecombineerde verordening biedt de gemeente een goede basis voor integraal werken. Zie voor voorbeelden: <https://www.stimulansz.nl/omgekeerde-verordening-sociaal-domein/>
Vraag:

- b. *Wil de gemeente, in navolging van andere gemeenten, kijken naar de Omgekeerde Verordening als toekomstig alternatief?*

Mantelzorgondersteuning

In deze Verordening wordt er van uitgegaan (art. 19) dat de gemeente de waardering van mantelzorgers heeft geregeld. Per 2025 is deze ondersteuning echter weggefallen in de subsidie-afspraken met SAM. Op dit onderdeel is dus een gat ontstaan.

Het is belangrijk dat mantelzorgers niet overbelast raken, dat voorkomt op termijn meer zorg.

Vraag:

- c. *Maakt de gemeente nieuwe afspraken over mantelzorgondersteuning?*

BEIDE VERORDENINGEN

Balans in termijnen

De termijnen voor de client zijn vaak wel beschreven, die voor de gemeente niet of nauwelijks. Daarbij valt op dat de termijnen voor de client erg kort zijn en de gemeente zich lange termijnen permitteert. Terwijl onze ervaring is dat de client vaak zodanig lang moet wachten op de gemeente dat de situatie zich behoorlijk verslechtert en de hulpvrager zich in de steek gelaten voelt.

Aanbeveling:

1. *Beschrijf alle termijnen die de gemeente moet hanteren en breng deze in balans met de termijnen die de client moet hanteren.*

Versnelde aanvraag

De ASD is positief over de toevoeging van de Versnelde aanvraag in beide Verordeningen.

Deze gaat worden toegepast bij inwoners die bekend zijn en / of waarbij de mogelijkheid aanwezig is van snelle hulp. Dit is efficiënt, zowel voor de client als de gemeente.

Zou deze versnelde aanpak ook niet mogelijk kunnen zijn voor mensen met een voorziening die naar Bodegraven-Reeuwijk verhuizen? Zij vallen anders in een gat³.

Aanbeveling:

2. *Onderzoek de mogelijkheid om de versnelde aanvraag ook toe te passen bij mensen met een voorziening die verhuizen naar onze gemeente.*

Vormvrije melding

In de Verordening Wmo is bij de Melding (art. 3) beschreven dat deze vormvrij kan worden gedaan (schriftelijk, mondeling, telefonisch, etc). Deze laagdrempeligheid is van groot belang.

Ook staat beschreven dat anderen dan de inwoner zelf de behoefte aan ondersteuning of hulp kunnen melden. De ASD zou beiden ook toegevoegd willen zien in de Verordening Jeugdhulp.

Aanbeveling:

3. *Voeg de vormvrije melding toe aan de Verordening Jeugdhulp (art. 5).*

Klachtenregeling

In beide verordeningen is sprake van een zeer beperkte Klachtenregeling (art. 22, bij Wmo en art. 23 bij Jeugdhulp). De cliënt kan alleen klagen bij de leverancier. De mogelijkheid om te klagen bij de gemeente c.q. BORIS ontbreekt. Dit is vreemd, omdat in de toelichting bij de verordening hierop nadrukkelijk wordt gewezen.

En, wat te doen bij een client die ontevreden is over de leverancier? Volgens ons is daarvoor ook een rol weggelegd bij de gemeente i.h.k.v. ketenverantwoordelijkheid.

³ Zie verhuisconvenant VNG

Aanbevelingen:

4. *Voeg het recht op indienen van een klacht bij de gemeentec.q. BORIS toe aan de klachtenregelingen. Zorg daartoe ook voor een klachtenprocedure.*
5. *Maak duidelijk of en welke rol de overheid heeft bij klachten van een individuele client over een leverancier.*

Verschil terminologie in Verordening en in de lokale praktijk

Het valt de ASD op dat er geen eenduidige terminologie wordt gehanteerd. BORIS heet in de Verordening opeens Sociaal Wijkteam. Het begrip Basisondersteuning (bij art. 2, lid 2b, bij Jeugdhulp) is verwarrend met het begrip Basiszorg (bij BORIS). En wat is het verschil tussen Jeugdhulp (Verordening) en Jeugdzorg (GR)?

Aanbeveling:

6. *Gebruik dezelfde begrippen in de Verordeningen als in de lokale uitvoeringspraktijk.*

Begrippen

Begrippen als Eigen Kracht, Gebruikelijke Hulp en Voorliggende voorziening moeten goed beschreven zijn. Deze zijn nl. essentieel in het afwegingskader (zoals beschreven in art. 3 van de Verordening Jeugdhulp), het kan namelijk leiden tot het niet verstrekken van een individuele voorziening. Het hanteren van deze criteria mag niet tot willekeur leiden.

Bij de Verordening Jeugdhulp (art. 20) wordt naar 12 wetten verwezen als zijnde voorliggende voorzieningen. Wij vragen ons af waarom bij de Verordening Wmo deze uitleg ontbreekt en zich beperkt tot de Wlz en Zvw (art. 8, lid 3g) .

We missen in de Verordening Jeugdhulp een uitleg van het begrip Ondersteuningsplan en bij beide Verordeningen het begrip Budgethouder of Onafhankelijke Clientondersteuner.

De ASD blijft worstelen met het begrip Algemene Voorzieningen, deze zijn in beide begrippenlijsten niet duidelijk en niet volledig omschreven. Is dit het zogenaamde maatschappelijke voorveld, de sociale basis? Een medewerker van BORIS moet hiervan een goed overzicht hebben.

Aanbeveling:

7. *Kijk opnieuw naar de begrippen en omschrijf ze helder. Stem de begrippenlijsten van beide verordeningen op elkaar af en vul ze aan. Specifiek adviseren we het volgende.*
 - *Beschrijf de begrippen Eigen kracht, Gebruikelijke Hulp en Voorliggende Voorzieningen uit het afwegingskader Jeugdhulp eenduidig en neem deze op in de begrippenlijst.*
 - *Maak een complete beschrijving van de voorliggende voorzieningen bij de Verordening Wmo, zowel in de tekst als in de begrippenlijst.*
 - *Geef een betere omschrijving van het begrip Algemene Voorzieningen.*

VERORDENING WMO

Onderzoek bij het doorverwijzen naar een algemene voorziening

In de conceptverordening Wmo (In art. 2, lid 1) wordt beschreven dat er “geen indicatie of toets” nodig is voorafgaand aan een Algemene Voorziening.

We realiseren ons dat een algemene voorziening per definitie vrij toegankelijk hoort te zijn, maar verwachten wel zorgvuldigheid wanneer een hulpvrager wordt doorverwezen naar een algemene voorziening. De algemene voorziening moet immers een oplossing bieden voor de hulpvraag, dit vergt wel een ‘breed Wmo-onderzoek’.

Wij vragen ons dan ook af wat er met een ‘toets’ wordt bedoeld.

Zou het kunnen betekenen dat de hulpvrager bij het doorverwijzen naar hulp via de algemene voorziening in onze gemeente geen brede uitvraag met gespreksverslag⁴ krijgt en de aangeboden hulp via de algemene voorziening moet accepteren? Dat zou betekenen dat een inwoner dan ook

³ Overeenkomstig het stappenplan van de CRvB (Centrale Raad van Beroep).

geen aanvraag zou kunnen doen voor maatwerk (met aanvullend de mogelijkheid om in bezwaar te gaan). Dat zou een onjuiste procedure zijn⁵.

Vraag:

- d. *Vindt er 'breed Wmo-onderzoek' plaats bij het doorverwijzen naar hulp via de algemene voorziening?*

VERORDENING JEUGDHULP

Toegang jeugdhulp via de (huis)arts

In art. 4, lid 1 staat dat de jeugdhulpaanbieder beslist over de noodzaak van de hulp na doorverwijzing door de (huis)arts. Dit lijkt ons niet de juiste partij, is dat niet de gemeente? De jeugdhulpverlener is niet onafhankelijk.

Aanbeveling:

8. *Zorg dat de beoordeling over de inzet van jeugdhulp na doorverwijzing van de (huis)arts in handen van een deskundige, onafhankelijke partij ligt.*

Familiegroepsplan

De ASD vindt de betrokkenheid van ouder(s), broer(s), zus(sen), grootouders, etc. wezenlijk bij de brede intake en het onderzoek naar de hulpvraag van de jeugdige. Dit zou eerder regel dan uitzondering moeten worden. Dit is eerder (mei 2023) bij de Verordening Jeugdhulp door ons ingebracht. Wij vragen hiervoor opnieuw aandacht.

Aanbeveling:

9. *Maak duidelijk wanneer (op grond van welke criteria) gekozen wordt voor het wel / niet maken van een familiegroepsplan.*

Niet-meewerkende ouder(s).

De ASD weet dat er ouders zijn die hulp weigeren voor hun kind. Ook scholen hebben hier ervaring mee. We hebben de indruk dat dit gemiddeld vaker voorkomt bij mensen met een migratieachtergrond. De in art. 22 gekozen dwang helpt o.i. niet. Problemen bij de kinderen worden hierdoor alleen maar groter.

Wij zouden het op prijs stellen als bemoeizucht, opbouwwerk, bemiddeling m.b.v.

ervaringsdeskundigen (indien relevant met een migratieachtergrond) wordt ingezet, vóórdat men tot dwang overgaat.

Aanbeveling:

10. *Voeg meer instrumenten toe om niet-meewerkende ouders te 'verleiden' tot meewerken, zoals ervaringsdeskundigen en bemiddeling.*

⁴ Uitspraak rechtspraak te lezen in

<https://linkeddata.overheid.nl/front/portal/document-viewer?ext-id=ECLI:NL:RBDHA:2023:21656>